

Zimsko veselje

Katarina Bizjak Slanič¹ in prof. dr. Marjeta Kovač²

¹ OŠ Janka Glazerja, Ruše

² Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport

Zima nam omogoča ukvarjanje z dejavnostmi, ki so prilagojene prav njenim značilnostim - nizkim temperaturam in snežni odeji. Sneg nam omogoča oblikovanje snežakov, iglujev, kepanje, sankanje, smučanje. Le izkoristite ga, saj je snežnih dni zaradi globalnega segrevanja čedalje manj.

Posledica Zemljinega potovanja okoli Sonca in nagnjenosti njene osi (pod kotom 23,5 stopinj glede na ravnino, po kateri se vrti okoli Sonca) so letni časi. V Sloveniji živimo na takšni geografski širini, da se med letom menjavajo štiri letni časi, vsak s svojimi značilnostmi.¹ Od jesenskega enakonočja, ki nastopi okoli 23. septembra, se dnevi krajšajo vse do zimskega Sončevega obrata (solsticija), ki nastopi okoli 21. decembra. S tem se na severni polobli konča jesen in nastopi koledarska zima, ki traja do pomladanskega enakonočja 21. marca. Pozimi je Sonce nizko nad obzorjem, zaradi vpadnega kota sončnih žarkov so temperature nižje¹, včasih tudi pod lediščem.² Pogosto se vreme ne ujema povsem z začetki astronomskih letnih časov, zato govorimo tudi o podnebnih letnih časih, ki jih v Evropi običajno označujejo trije koledarski meseci. Podnebni letni čas se vselej začne na začetku tistega meseca, ko pride tudi do spremembe astronomskega letnega časa¹, torej se zima začne že 1. decembra, meteorološko zimo pa sestavljajo december, januar in februar.

Zima nam omogoča tudi ukvarjanje s športi, ki so prilagojeni prav njenim značilnostim (nizke temperature, snežna odeja). Za otroke je gotovo najbolj zanimiv sneg, saj ga v zadnjih letih zaradi globalnega segrevanja v nižinah vidijo le redko. Izjemno zanimiv je prikaz snežne odeje na božično jutro v Sloveniji v obdobju od 1961 do 2018, ki ga je pripravila Agencija Republike Slovenija za okolje (ARSO).³ Kaže vse bolj zelene konce decembra, saj podnebne spremembe, ki se kažejo v segrevanju Zemlje, niso naklonjene snežnim padavinam. V zmernih geografskih širinah, kamor spada tudi Slovenija, najpogosteje namreč sneži pri temperaturi od $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$ do $+2\text{ }^{\circ}\text{C}$.² Zato pomeni sneg, ki obleži v nižinah, za otroke posebno doživetje. Tudi pozimi pojdite z otroki v naravo, le primerno jih oblecite in obujte. Ob snežnih padavinah in snežni odejo otrok potrebuje nepremočljive hlače, bundo in rokavice, glavo pa naj ima zaščiteno s kapo. Ker so vsaj decembra in v prvi polovici januarja dnevi kratki, v poznih popoldnevih vzemite s seboj naglavno svetilko, saj pričara na snegu posebne odseve in vpliva na razvoj domišljije najmlajših.

Gotovo je ob prvih snežnih padavinah najbolj zanimivo narediti snežaka, za katerega žrtvujete lonc (bolj je pisan, lepši je snežak), najdete dve veji in odsluženo metlo, za nos pa lahko otrok uporabi veliko korenje. Bolj spretni lahko naredijo tudi iglu.

Otroci naj razvijajo natančnost s kepanjem (postavimo jim jasna pravila, da kepa ne sme zadeti glave sošolca/prijatelja/brata/sestre). Tekmujejo naj v zadevanju dreves, pri tem najprej izberimo debelejša drevesa, nato pa vse tanjša. Prav tako prilagajamo oddaljenost od drevesa. Poiščite tudi najbližji grič, ki omogoča sankanje in smučanje. Pri tem jasno razmejite prostor,

namenjen sankanju in tistega, namenjenega smučanju. Tudi na sankališču in smučišču določite, po kateri strani se otroci vzpenjajo in po kateri spuščajo.

Nekaj zanimivih zimskih izzivov je pripravila Katarina Bizjak Slanič za bralce revije Cicido. Le pojdite z najmlajšimi na sneg in sodelujte pri zimskem veselju.

Viri:

¹ Kop, B. (2015). *Astronomija, vreme in podnebje. Poletje in letni časi.* <http://bostjankop.eu/poletje-in-letni-casi/>

² Kop, B. (2014). *Astronomija, vreme in podnebje. Sneg, zimska padavina.* [Sneg, zimska padavina - Boštjan Kop \(bostjankop.eu\)](http://bostjankop.eu/sneg-zimska-padavina)

³ ARSO (b.d.). *Podnebne spremembe.* [meteo.si - Uradna vremenska napoved za Slovenijo - Državna meteorološka služba RS - Podnebne spremembe \(gov.si\)](http://meteo.si)